

«Νέο» είναι το γκρέμισμα του

Κωνσταντίνος Γάτσιος,
Δημήτρης Α. Ιωάννου

Η κακοδαιμονία της νεοελληνικής κοινωνίας, δηλαδή η αδυναμία της σε όλη τη μεταπολεμική περίοδο να εξελιχθεί ομαλά προς μια κατάσταση ευταξίας, ευνομίας και λειτουργικού ορθολογισμού, μορφοποιείται και εκδηλώνεται με ένα κυρίως φαινόμενο: την ύπαρξη του «πελατειακού κράτους».

Κύριο χαρακτηριστικό του «πελατειακού κράτους» είναι ότι οι εκάστοτε κάτοχοι και νομείς του καρπούνται, διαχειρίζονται και διανέμουν «πολιτική πρόσοδο», δηλαδή σημαντικές ροές εισοδημάτων οι οποίες είναι παντελώς αναντίστοιχες με τις πραγματικές παραγωγικές επιδόσεις των αποληπτών τους, είναι όμως ανάλογες των δεσμών που τους συνδέουν με τους νομείς και διαχειριστές της πολιτικής εξουσίας. Είτε παράνομη (υπερτιμολογήσεις, χρηματισμοί) είτε νομότυπη (φόροι υπέρ τρίτων, εγγυημένο ποσοστό κέρδους), η «πολιτική πρόσοδος» αφορά την καταχρηστική μεταφορά κοινωνικών πόρων, μέσω του κρατικού μηχανισμού, σε φίλιες ομάδες «πολιτικών πελατών», χωρίς κάτι τέτοιο να υπαγορεύεται από τους κανόνες της οικονομικής αποτελεσματικότητας ή από τις επιταγές της κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης.

Τα μερίδια της «πολιτικής προσόδου» δεν διανέμονται ισομερώς στους τυχερούς «πελάτες» αλλά με λεόντεια μέθοδο, βάσει της άτυπης ιεραρχίας επί της οποίας διαρθρώνονται οι πελατειακές σχέσεις. Και, φυσικά, η ενδημούσα στην ελληνική κοινωνία διαφθορά, όχι μόνο είναι το αναπόφευκτο σύνδρομο της ύπαρξης και διανομής της αλλά, επιπλέον, μοχλεύεται από αυτήν.

Το «πελατειακό κράτος», επομένως, υφίσταται προς χάριν της «πολιτικής προσόδου» ενώ αυτή, με τη σειρά της, είναι το υλικό με το οποίο αυτό οικοδομείται, η δύναμη που το κινεί, το οξυγόνο του.

Το «πελατειακό κράτος» αποτελεί μια οικονομικά αναποτελεσματική, κοινωνικά άδικη και διεφθαρμένη εκδοχή κράτους. Εναν τέτοιο

τύπο κράτους καταγράφουν για τη χώρα μας όλες οι διεθνείς εκθέσεις, έναν τέτοιο τύπο κράτους βιώνουν οι πολίτες.

Σε καμιά χώρα του βόρειου ημισφαιρίου, τουλάχιστον, και σίγουρα σε καμιά χώρα της ευρωζώνης δεν συναντάται το φαινόμενο της «πολιτικής προσόδου» στον βαθμό και την έκταση που συναντάται στη χώρα μας. Παρά το ότι ασφαλώς υπάρχουν και εκεί σχέσεις πολιτικής εξυπηρέτησης, αυτές δεν συ-

«Πελατειακού κράτους»

Το «πελατειακό κράτος» αποτελεί μια οικονομικά αναποτελεσματική, κοινωνικά άδικη και διεφθαρμένη εκδοχή κράτους

γκροτούν «πελατειακό κράτος», όπως στα καθ' ημάς. Εδώ, η «πολιτική πρόσοδος» έχει καθιερωθεί σε εθνικό θεσμό. Αρχικά και πανηγυρικά, από την «εθνικόφρονα» παράταξη, μετά τη λήξη του Εμφυλίου. Ακολούθως δε, στη μεταπολίτευση, την εναγκαλίστηκαν θερμά – αναγνωρίζοντας τη σημασία της – και οι υπόλοιπες παρατάξεις, συμπεριλαμβανομένης και της σύμπασας Αριστεράς. Εκτοτε, η «πολιτική

πρόσοδος» αποτελεί το κατ' εξοχήν έπαθλο της «κατάληψης» του κράτους. Στην πραγματικότητα, όλοι οι πολιτικοί σχηματισμοί έχουν συγκροτηθεί και λειτουργούν στη λογική της διαχείρισης, της διάθεσης ή της ανακατανομής της. Αυτό βέβαια δεν είναι καθόλου παράξενο, διότι πριν και πάνω απ' όλα οι πολιτικοί σχηματισμοί είναι και οι ίδιοι απολήπτες σημαντικού – εμφανούς και αφανούς – όγκου «πολιτικής προσόδου».

Η παρούσα κρίση δεν είναι τίποτε άλλο παρά η σχεδόν νομοτελειακή συνέπεια, αφενός μεν των εξαλλοπήτων του πελατειακού κράτους, οι οποίες οξύνθηκαν στη μεταπολίτευση φτάνοντας σε σημείο παροξυσμού την περίοδο 2005-2009, αφετέρου δε, της επιγενόμενης και συνεχιζόμενης προσπάθειας των φορέων της φαυλοκρατίας για τη διάσωσή του, εν μέσω γενικής κατάρρευσης.

Όμως η ιδέα ότι υπάρχουν προνόμια που θα μπορούσαν να διασωθούν συνιστά ένα απονοημένο εγχείρημα, μια φενάκη των ιεροφαντών της πελατοκρατίας, με την οποία δυστυχώς έχει ταυτισθεί σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινωνίας, ακόμη δε και τμήματά της τα οποία είτε δεν υπήρξαν ποτέ απολήπτες «πολιτικής προσόδου», είτε υπήρξαν προσωρινά, την εποχή του

“

Η ιδέα ότι υπάρχουν προνόμια που θα μπορούσαν να διασωθούν συνιστά μια φενάκη των ιεροφαντών της πελατοκρατίας, με την οποία δυστυχώς έχει ταυτισθεί σημαντική μερίδα της ελληνικής κοινωνίας

”

μεγάλου φαγοποτιού, αλλά τώρα πλέον βρίσκονται ξανά στο περιθώριο.

Η αλήθεια είναι ότι το «πελατειακό κράτος» έχει χρεοκοπήσει οριστικά. Καμία ελπίδα σωτηρίας δεν υπάρχει για τη χώρα από την προσπάθεια διάσωσης και ανασύστασής του. Εν τούτοις, τα λεγόμενα «κόμματα εξουσίας» για αυτή την ανασύσταση παλεύουν και σε αυτόν τον άπεμπ αγώνα έχουν επιδοθεί. Ο αυτοκαταστροφικός

παραλογισμός τους δεν είναι ανεξήγητος: εκφράζουν το «παλιό» γιατί προέρχονται από αυτό. Εχουν χτιστεί με τα υλικά του «πελατειακού κράτους», στους κόλπους του επωάστηκαν και διαμορφώθηκαν, ώστε να κυριαρχήσουν στην ελληνική κοινωνία – το καθένα με τη σειρά του. Είναι αδύνατον να στραφούν εναντίον του για δύο, κυρίως, λόγους: πρώτον γιατί, έχοντας εμβαπτίσει την κοινωνία στα νάματα της παρασιτικής φαυλοκρατίας και του κτρινισμού, δεν θα μπορούσαν στον δρόμο προς τη Δαμασκό να μεταστραφούν καθώς, τότε, οι παραπληνήμενοι οπαδοί και συνάμα θύματά τους, σκεπτόμενοι και ενεργούντες έτσι όπως επί χρόνια είχαν διαπαιδαγωγηθεί από τους ίδιους τους πολιτικούς ταγούς τους, θα τους θεωρούσαν εξωνημένους εξωμότες. Δεύτερον διότι, όντας γεννήματα του «πελατειακού κράτους», που βασικός τους στόχος και επιδίωξη ήταν πάντα η άλωση του κράτους-λάφυρο, η απόσπασή του από τους «εχθρούς», και η ανελέητη λεηλασία της «πολιτικής προσόδου», τα εν λόγω κόμματα δεν έχουν την πνευματική και ιδεολογική δυνατότητα να σκεφθούν πέρα από αυτόν τον περιορισμένο ορίζοντα, ακόμη και αν κάποιες, λίγες, δυνάμεις στο εσωτερικό τους το επιθυμούν ειλικρινά.

Το ελπιδοφόρο στοιχείο στη σημερινή πραγματικότητα συνίσταται στο ότι, απέναντι στην παρακμή της πελατοκρατίας, ο πολίτης που αναζητεί την αλήθεια μπορεί να έχει ένα αλάνθαστο κριτήριο για το ποιος εκφράζει το «νέο» στην ελληνική κοινωνία, αναγνωρίζοντάς το και διαχωρίζοντάς το από αναπαλαιωμένες εκδοχές του χθες. Το εκφράζει όποιος εναντιώνεται, ρητά και με ευθύτητα, στο «πελατειακό κράτος» και στην «πολιτική πρόσοδο», επιδιώκοντας τον εξοβελισμό των συγκεκριμένων φαινομένων από την ελληνική κοινωνία, ως πρώτο και πιο σημαντικό βήμα για την ανάταξη και τη σωτηρία της. Το «νέο» μπορεί να υπάρξει μόνο ως ρεύμα ιδεών και πολιτικής απέναντι στο «πελατειακό» κράτος, ως διεκδίκηση αξιοκρατίας και ισονομίας, ως συλλογικό κίνημα εθνικής και ατομικής αυτογνωσίας, αξιοπρέπειας και αυτονομίας.

Ο κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος είναι πρύτανης στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο κ. Δημήτρης Α. Ιωάννου είναι οικονομολόγος.